

Pilko, A. D., and Kis, V. V. "Investytsiyni klimat ta investytsiyni potentsial rehionu yak obiekty modeliuvannya" [Investment climate and investment potential of the region as modeling objects]. *Biznes Inform*, no. 9 (2015): 146-152.

Pilko, A. D., and Kis, V. V. "Modeli analizu kharakteru vzaimozv'язkiv mizh investytsiinoiu skladovoiu ekonomichnoho rozvytku ta pokaznykamy rivnia zhyttia naselennia u konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky rehionu" [Models of analysis of the nature of the relationship between the investment component

of economic development and indicators of living standards in the context of providing economic security of the region]. In *Stratehii ekonomichnoho rozvytku: derzhava, rehion, pidpriemstvo* Kherson: VD «Helvetyka», 2015.

Zaytsev, V. V., and Khudyakov, D. N. "Investitsionny potentsial regiona: metodika otsenki" [Investment potential of the region: assessment methodology]. *Ekonomika i upravleniye*, no. 1 (33) (2013): 19-24.

УДК 332.1-047.64:330

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ РІВНЯ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

© 2017 ТАРАДАЙ В. Н.

УДК 332.1-047.64:330

Тарадай В. Н.

Удосконалення оцінки рівня управління регіональними ресурсами

Метою статті є визначення теоретико-методологічних засад і практичного базису процесу формування новітньої парадигми регіонального розвитку, зокрема особливості класичних і новітніх теорій регіонального розвитку у аспекті формування факторів активізації соціально-гуманітарного розвитку підприємництва регіонів. Зазначено підвищення ролі гуманітарних цінностей і соціальних чинників економічного розвитку регіонів у наявних парадигмах регіонального розвитку, що обумовлює необхідність концентрації досліджень на розвитку гуманітарної і соціальної сфер у тісному їх взаємозв'язку з економічним розвитком. На основі дослідження та аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів економічного розвитку регіонів визначено комплекс ключових факторів розвитку економіки знань у регіонах. Проведене дослідження регіональних підходів до забезпечення регіонального розвитку дало змогу зробити висновок про те, що в сучасних умовах наявні парадигми регіонального розвитку мають бути удосконалені з урахуванням реалій становлення нових економічних систем, що базовані на людському капіталі та знаннях, а також на введенні в аналіз процесів регіонального розвитку компоненти – соціально-гуманітарного простору регіону.

Ключові слова: регіон, парадигма, економічний розвиток, соціальний розвиток, теорія розвитку.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Тарадай Володимир Наумович – старший викладач, кафедра економіки та підприємництва, Харківський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом (вул. Бекетова, 3, Харків, 61007, Україна)

E-mail: taraday@list.ru

УДК 332.1-047.64:330

UDC 332.1-047.64:330

Тарадай В. Н. Совершенствование оценки уровня управления региональными ресурсами

В работе усовершенствована оценка уровня управления ресурсами развития регионами Украины, основанная на использовании комплексной оценки – многомерного сравнительного анализа (а именно – метода суммы мест) и позволяющая сравнить эффективность управления ресурсами развития регионами Украины по имеющимся данным об их состоянии на основе единой системы показателей, а также сопоставить уровень управления ресурсами развития каждым регионом Украины во времени. Исследована неравномерность развития регионов страны, выявлен рост межрегиональных социально-экономических диспропорций. Определено, что, обладая принципиально разным составом и объемом природных, человеческих, финансовых ресурсов, состояние и результативность управления ресурсами развития регионами Украины значительно отличается. Предложено уровень управления ресурсами развития регионами Украины оценивать по совокупности показателей, характеризующих увеличение производительности экономики регионов, доходности местного бизнеса и уровня доходов населения, общего повышения социальных стандартов, качества жизни и бизнес-среды.

Ключевые слова: региональные ресурсы, ресурсы развития региона, оценка уровня управления.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Тарадай Владимир Наумович – старший преподаватель, кафедра экономики и предпринимательства, Харьковский институт Межрегиональной академии управления персоналом (ул. Бекетова, 3, Харьков, 61007, Украина)

E-mail: taraday@list.ru

Taraday V. N. Improving the Assessment of the Level of Regional Resources Management

The work improves the assessment of the level of managing development resources by regions of Ukraine, which is based on the use of a comprehensive assessment – multidimensional comparative analysis (namely the rank-sum test) and allows comparing the effectiveness of managing resource development in regions of Ukraine using the available data, on their status on the basis of a unified system of indicators, as well as comparing the level of managing development resources by each region of Ukraine in time. The uneven development of regions of the country is investigated, the growth of inter-regional socio-economic disproportions is revealed. It is determined that, having a fundamentally different composition and volume of natural, human, financial resources, the state and effectiveness of managing development resources by regions of Ukraine is significantly different. The level of managing development resources by regions of Ukraine is proposed to be assessed by the aggregate indicators characterizing the increase in the productivity of the regional economy, profitability of local business, and level of incomes of the population; general increase in social standards, quality of life and business environment.

Keywords: regional resources, regional development resources, assessment of management level.

Fig.: 1. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Taraday Vladimir N. – Senior Lecturer, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkov Institute of the Interregional Academy of Personnel Management (3 Beketova Str., Kharkiv, 61007, Ukraine)

E-mail: taraday@list.ru

Вступ. Для розвитку регіонів України на сучасному етапі ринкових реформ характерна наявність об'єктивних і суб'єктивних чинників, що зумовили його розбалансований, асиметричний і диспропорційний характер. Основою цього стала невизначеність стратегічних пріоритетів регіонів країни у кризовому та посткризовому періодах, їх неготовність до неухильно зростаючого конкурентного тиску на внутрішньому та зовнішніх ринках у боротьбі за матеріальні, фінансові та людські ресурси, ефективного використання геополітичного розташування регіональних систем і комплексів. Відсутність державної політики у сфері ресурсного забезпечення у короткостроковому та середньостроковому періодах обумовлені переважно відсутністю чітко означених, науково обґрунтованих економічних і соціальних стратегічних пріоритетів і неврахуванням особливостей довгострокових тенденцій регіонального розвитку.

Постановка проблеми. Більшість регіонів України сьогодні опинилися в складній ситуації, коли: з одного боку, для соціально-економічного розвитку необхідна різка активізація інвестиційної діяльності, а з іншого – для її активізації основною умовою є економічне зростання та відтворення капіталу всіх суб'єктів господарської сфери. Світовий досвід показує, що в цьому напрямі необхідно здійснити комплекс системних кроків, спрямованих на ефективне використання наявних ресурсів розвитку держави та її регіонів. Загальною тенденцією світового і, що найбільш важливо, європейського соціально-економічного розвитку є формування конкурентоспроможних та ефективних форм господарювання саме в рамках регіональних економічних систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Напряму розкриття сутнісних ознак сучасного ресурсного забезпечення в Україні та її регіонах з позицій соціально-економічного розвитку присвятили свої праці такі вчені, як: М. Бутко [1], О. Демешок [2], М. Кизим [3], Н. Кондратенко [4], О. Кушнірецька [5] та ін.

Але ряд питань, пов'язаних із систематизацією наявних підходів до оцінки рівня управління регіональними ресурсами та їх удосконаленням, є сьогодні недостатньо опрацьованими та потребують подальшого дослідження.

Метою статті є визначення напрямів удосконалення оцінки рівня управління ресурсами у регіонах країни.

Виклад основних матеріалів дослідження. Управління ресурсами розвитку регіонами України має концентруватися на створенні оптимальних умов, які б надавали галузям народного господарства можливість розкрити свій потенціал і ефективно використовувати свої конкурентні переваги. Управління має включати завдання і заходи, спрямовані на недопущення поглиблення диспропорцій всередині регіону та розвиток інфраструктури для взаємодії різних галузей економіки в рамках конкретних проектів з метою отримання ефекту синергії на регіональному рівні, створення ефективних механізмів вертикальної та горизонтальної координації [6].

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку регіонів зміни, які відбулися у розвитку регіонів країни за останні роки, характеризуються двома взаємопов'язаними тенденціями.

Перша з них – поступово зростаюча концентрація економічної активності як на національному, так і регіо-

нальному рівнях. На загальнодержавному рівні це проявляється у зосередженні основних ресурсів розвитку в м. Києві, де виробляється понад 20 % ВВП країни, акумулюється половина усіх прямих іноземних інвестицій, зростає чисельність його населення за рахунок міграції з інших регіонів. Три чверті працівників, зайнятих тут переважно у сфері послуг, мають вищу освіту. На регіональному рівні проявляється доволі стійкий тренд підвищення концентрації економічної діяльності в обласних центрах та оточуючих їх районах, у більшості яких концентрується понад 60 % будівництва, інвестицій та виробництва.

Друга тенденція – подальша нерівномірність розвитку територій, зростання у зв'язку з цим міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій, що свідчить про триваючі дивергентні процеси серед регіонів. Ще більш контрастнішою є диференціація розвитку на рівні адміністративних районів і невеликих міст, у третині з яких тривалий час зменшується як економічна активність, так і чисельність населення. Слід зазначити, що міжрегіональні диспропорції стримувалися повільним розвитком країни в останнє десятиліття в цілому [6].

Управління ресурсами розвитку регіонами України, як ніколи, вимагає горизонтальної координації стратегічних цілей і заходів із різноманітними галузевими політиками. Зокрема, це стосується таких сфер, як:

- економічний розвиток;
- інноваційна діяльність та інвестиції;
- ринок праці та рівень життя населення;
- транспорт та інфраструктура;
- підприємництво та регуляторне середовище.

Основними проблемами навколишнього природного середовища в усіх регіонах України залишаються:

- забруднення атмосферного повітря через низькі темпи впровадження сучасних технологій, особливо це стосується промислово розвинутих регіонів, низькі темпи оновлення автотранспортного парку;
- недосконалість правової та інституційної бази, недостатність фінансового та кадрового забезпечення;
- недостатній рівень науково обґрунтованих даних про наслідки зміни клімату для життєдіяльності населення, галузей економіки й екосистем, що уповільнює розроблення і реалізацію всеохоплюючого національного плану адаптації до зміни клімату на середньо- та довгострокову перспективу;
- недостатня обізнаність щодо доцільності та необхідності здійснення заходів із запобігання зміні клімату та адаптації [7].

Майже 43 % обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) стабільно припадає на Донецьку, Дніпропетровську, Київську, Харківську та Одеську області (рис. 1). В той же час питома вага кожної з 10 областей (Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Хмельницька, Чернівецька, Чернігівська) за цим показником протягом розглянутого періоду не сягала і 1 %. Ці дані також є свідченням диспропорцій у розвитку регіонів України.

Дослідивши нерівномірність розвитку регіонів країни, виявили зростання у зв'язку з цим міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій. Проте, володіючи

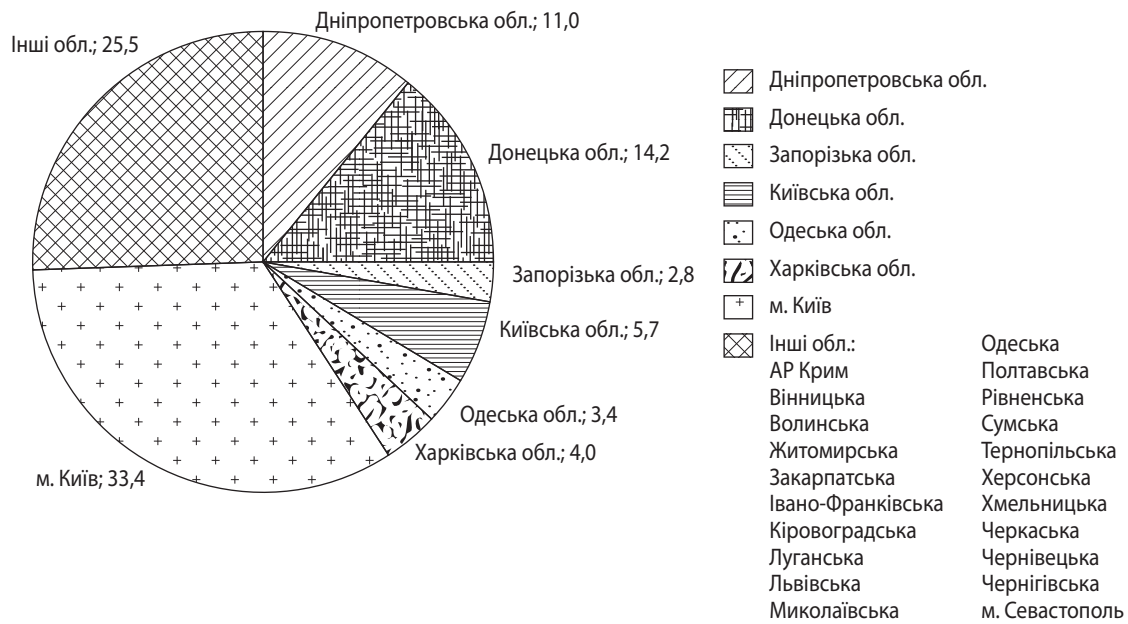

Рис. 1. Питова вага величини реалізованої продукції (робіт, послуг) в областях України в загальнодержавному обсязі у 2015 р.

Джерело: сформовано автором на основі [7]

принципово різним складом і обсягом природних, людських, фінансових ресурсів, стан і результативність управління ресурсами розвитку регіонами України значно відрізняється. Пропонуємо рівень управління ресурсами розвитку регіонами України оцінювати за сукупністю показників, які характеризують збільшення продуктивності економіки регіонів, прибутковості місцевого бізнесу та рівня доходів населення, загального підвищення соціальних стандартів, якості життя та бізнес-середовища. Тому пропонуємо використовувати не абсолютні показники, які залежать від природних та антропогенних факторів, а відносні (індекс), які саме і характеризують рівень управління ресурсами розвитку регіонами України.

Оцінка рівня управління ресурсами розвитку регіонами України являє собою характеристику регіону, отриману в результаті вивчення сукупності показників, які визначають більшість економічних процесів і узагальнюють дані про ефективність, результативність освоєння і використання ресурсів розвитку. Оцінка рівня управління ресурсами розвитку регіонами України дозволяє:

- порівняти ефективність управління ресурсами розвитку регіонами України за наявними даними про їх стан на основі єдиної системи показників;
- зіставити рівень управління ресурсами розвитку кожним регіоном України в часі.

Пропонуємо для оцінки рівня управління ресурсами розвитку регіонами України використовувати багатомірний порівняльний аналіз (комплексна оцінка), а саме – метод суми місць.

Оцінка рівня управління ресурсами розвитку полягає у такому:

1. Серед показників, що характеризують рівень управління ресурсами розвитку регіонами України, визначаються показники – стимулятори і дес-

тимulatory. Стимулятори – це ті показники, при збільшенні значень яких поліпшується результативність використання ресурсів (наприклад: індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту, індекс інвестицій в основний капітал у регіонах і т. д.). До показників – дестимуляторів відносяться ті показники, при збільшенні значень яких погіршується діяльність об'єкта (наприклад: індекс рівня безробіття у регіонах, індекс викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення і т. д.).

2. Кожному показнику, що характеризує рівень управління ресурсами розвитку регіонами України, присвоюється місце, причому за показниками – стимуляторами в порядку зростання, а за дестимуляторами – в порядку убунання. У разі рівності показників рівням управління ресурсами розвитку регіонами за цим показником присвоюються однакові місця.
3. По кожному рівню управління ресурсами розвитку регіоном визначається сума зайнятих ним місць у певному році, тобто підсумовуються значення всіх привласнених місць рівню управління ресурсами розвитку регіоном.
4. Рівні управління ресурсами розвитку регіонами ранжуються відповідно до суми місць. Найвища оцінка діяльності дається тому рівню управління ресурсами розвитку, у якого сума місць мінімальна [8].

Згідно з вищенаведеною послідовністю оцінюється рівень управління ресурсами розвитку регіонами, та визначаються найкращий і найгірший рівні у кожному році.

Пропонуємо показники, що характеризують рівень управління ресурсами розвитку регіонами України, класифікувати за зазначеними вище сферами:

- економічний розвиток:
 - 1) Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту у цінах попереднього року, %;
 - 2) Індекс валової доданої вартості, %;
 - 3) Індекс коефіцієнта покриття експортом імпорту, %;
 - 4) Індекс обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг), %;
 - 5) Індекс обсягу реалізованих послуг, %;
- інноваційна діяльність та інвестиції:
 - 1) Індеси інвестицій в основний капітал, %;
 - 2) Індекс загального обсягу інноваційних витрат, %;
 - 3) Індекс обсягів прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), %;
- ринок праці та рівень життя населення:
 - 1) Індекс економічно активного населення у віці 15–70 років, %;
 - 2) Індекс кількості зайнятого населення у віці 15–70 років, %;
 - 3) Індекс попиту на робочу силу, %;
 - 4) Підвищення кваліфікації кадрів, % до загальної кількості працівників;

- 5) Підготовка кадрів, % до загальної кількості працівників;
 - 6) Індекс наявного доходу населення у розрахунку на одну особу, %;
 - 7) Індекс забезпеченості населення житлом у середньому на одну особу, %;
- транспорт та інфраструктура:
 - 1) Індекс щільності автомобільних доріг загальногo користування з твердим покриттям (км на 1000 км² території), %;
 - 2) Індекс потужності очисних споруд, %;
 - підприємництво і регуляторне середовище:
 - 1) Індекс кількості суб'єктів ЄДРПОУ, %;
 - 2) Індекс рентабельності операційної діяльності підприємств, %;
 - 3) Індекс фінансових результатів підприємств до оподаткування, %.

Запропонований метод дозволяє порівняти ефективність управління ресурсами розвитку регіонами країни за наявними даними про їх стан на основі єдиної системи показників і зіставити рівень управління ресурсами розвитку кожним регіоном в часі (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень управління ресурсами розвитку регіонами України

Регіон \ Період	На 01.01.2010	На 01.01.2011	На 01.01.2012	На 01.01.2013	На 01.01.2014	На 01.01.2015	На 01.01.2016
1	2	3	4	5	6	7	8
Автономна Республіка Крим	24	3	23	7	6		
Області							
Вінницька	26	5	15	10	5	2	6
Волинська	17	13	16	14	4	9	14
Дніпропетровська	22	17	4	21	23	13	15
Донецька	8	27	6	3	25	24	24
Житомирська	10	16	5	4	2	6	17
Закарпатська	27	21	2	26	24	1	11
Запорізька	25	26	10	27	27	5	19
Івано-Франківська	18	9	18	16	13	10	2
Київська	2	11	8	2	1	4	1
Кіровоградська	11	24	21	1	9	23	22
Луганська	20	25	13	19	14	25	25
Львівська	15	6	3	5	18	8	3
Миколаївська	9	1	17	24	19	21	4
Одеська	6	4	22	20	15	11	10
Полтавська	16	22	14	8	20	15	20
Рівненська	5	20	7	9	16	3	12
Сумська	23	19	26	6	12	14	18
Тернопільська	7	8	19	11	8	12	23
Харківська	14	14	20	12	7	16	16
Херсонська	1	12	27	18	17	22	7
Хмельницька	3	10	25	15	10	7	21

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
Черкаська	12	18	12	22	22	20	5
Чернівецька	4	15	11	13	26	18	9
Чернігівська	21	23	24	23	11	17	13
Міста							
Київ	13	2	9	17	21	19	8
Севастополь	19	7	1	25	3		

Позначення:

	Найвищий рівень управління ресурсами розвитку регіоном України
	Найнижчий рівень управління ресурсами розвитку регіоном України

У 2009 році рівень управління ресурсами розвитку в Закарпатській області був найнижчим через незначні темпи приросту індексу попиту на робочу силу, індексу підвищення кваліфікації кадрів, індексу підготовки кадрів, індексу наявного доходу населення, індексу потужності очисних споруд, індексу валової доданої вартості, індексу загального обсягу інноваційних витрат та індексу обсягів прямих іноземних інвестицій.

У 2009 році рівень управління ресурсами розвитку в Херсонській області був найвищим через значні темпи приросту індексу підготовки кадрів, індексу забезпеченості населення житлом, індексу фізичного обсягу валового регіонального продукту, індексу валової доданої вартості, індексу обсягу реалізованої продукції, індексу інвестицій в основний капітал, індексу рентабельності операційної діяльності підприємств.

У 2010 році рівень управління ресурсами розвитку в Донецькій області був найнижчим через незначні темпи приросту індексу економічно активного населення у віці 15–70 років, індексу кількості зайнятого населення, індексу попиту на робочу силу, індексу забезпеченості населення житлом, індексу валової доданої вартості, індексу обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг), індексу загального обсягу інноваційних витрат та індексу рентабельності операційної діяльності підприємств.

У 2010 році рівень управління ресурсами розвитку у Миколаївській області був найвищим через значні темпи приросту індексу кількості зайнятого населення, індексу підвищення кваліфікації кадрів, індексу фізичного обсягу валового регіонального продукту, індексу валової доданої вартості, індексу обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг), індексу інвестицій в основний капітал, індексу фінансових результатів підприємств до оподаткування, індексу обсягу реалізованих послуг.

У 2011 році рівень управління ресурсами розвитку в Херсонській області був найнижчим через незначні темпи приросту індексу попиту на робочу силу, індексу фізичного обсягу валового регіонального продукту, індексу обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг), індексу інвестицій в основний капітал, індексу загального обсягу інноваційних витрат, індексу рентабельності операційної діяльності підприємств, індексу коефіцієнту покриття експортом імпорту.

У 2011 році рівень управління ресурсами розвитку у м. Севастополь був найвищим через значні темпи приросту індексу наявного доходу населення, індексу валової доданої вартості, індексу обсягу реалізованої продукції і послуг. Тобто поживалення спостерігалось у сфері економічного розвитку.

У 2012 і 2013 роках рівень управління ресурсами розвитку в Запорізькій області був найнижчим через незначні темпи приросту індексу попиту на робочу силу, індексу фізичного обсягу валового регіонального продукту, індексу валової доданої вартості, індексу кількості суб'єктів ЄДРПОУ, індексу інвестицій в основний капітал та індексу коефіцієнту покриття експортом імпорту.

У 2012 році рівень управління ресурсами розвитку у Кіровоградській області був найвищим через значні темпи приросту індексу потужності очисних споруд, індексу фізичного обсягу валового регіонального продукту, індексу обсягу реалізованої продукції і послуг та індексу інвестицій в основний капітал. Тобто поживалення спостерігалось у сфері економічного розвитку.

У 2013 році рівень управління ресурсами розвитку у Київській області був найвищим через значні темпи приросту індексу наявного доходу населення, індексу забезпеченості населення житлом, індексу валової доданої вартості, індексу кількості суб'єктів ЄДРПОУ, індексу обсягу реалізованої продукції та індексу рентабельності операційної діяльності підприємств. Тобто поживалення спостерігалось у таких сферах: економічний розвиток, ринок праці та рівень життя населення, підприємництво і регуляторне середовище.

Що стосується рівня управління ресурсами регіонального розвитку у 2014 та 2015 рр., то можемо лише зазначити, що у 2014 році рівень управління ресурсами розвитку був найвищим у Закарпатській області, у 2015 р. – у Київській області. Зрозумілим я те, що рівень управління ресурсами розвитку був найнижчим у Луганській області, Донецька область опинилась на передостанньому місці, зрозуміло з яких обставин.

Висновок. Удосконалено оцінку рівня управління ресурсами розвитку регіонами України, яка заснована на використанні комплексної оцінки – багатовимірного порівняльного й аналізу (а саме – методі суми місць), і дозволяє порівняти ефективність управління ресурсами розви-

тку регіонами України за наявними даними про їх стан на основі єдиної системи показників і зіставити рівень управління ресурсами розвитку кожним регіоном України в часі. Наведено динаміку показників, що характеризують рівень управління ресурсами розвитку всіма регіонами України у 2009–2015 рр., які розраховані за допомогою методу суми місць рівні управління ресурсами розвитку регіонами України у період 2009–2015 рр.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутко М. П., Філіппов Ю. І., Саранін О. Л. Сучасні аспекти інноваційного розвитку регіону в умовах ринкової трансформації. *Труди Одеського політехнічного університета: науч. и производ.-практ. сб. по техн. и естеств. наукам*. 1999. Вып. 1 (7). С. 249–255.
2. Демешок О. О., Гончаренко М. Ф. Регіональна промислова політика та технології державного управління забезпеченням економічної безпеки. *Український соціум: наука – освіта – виробництво*. 2012. Вип. 3. С. 58–69.
3. Кизим М. О., Салашенко Т. І., Хаустова В. Є., Лелюк О. В. Концептуальні засади зміцнення паливної безпеки національної економіки. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 79–88.
4. Кондратенко Н. О. Теоретико-методологічні засади стратегії ресурсозбереження у регіональних економічних системах: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.05. Київ, 2011. 469 с.
5. Кушнірецька О. В., Демидюк О. М. Теоретичні підходи до визначення суті організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком регіону. *Регіональна економіка*. 2010. № 3. С. 63–70.
6. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1089 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
7. Державна служба статистики України: офіц. сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Тарадай В. Н. Оцінка рівня управління ресурсами розвитку регіонами України. *Збірник наук праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2013. Т. 2, вип. 34. Ч. 2. С. 69–75.

REFERENCES

- Butko, M. P., Filippov, Yu. I., and Saranin, O. L. "Suchasni aspekty innovatsiynoho rozvytku rehionu v umovakh rynkovoï transformatsii" [Modern aspects of innovative development of the region in conditions of market transformation]. *Trudy Odesskogo politekhnicheskogo universiteta*, no. 1 (7) (1999): 249-255.
- Demeshok, O. O., and Honcharenko, M. F. "Rehionalna promyslova polityka ta tekhnolohii derzhavnoho upravlinnia zabezpechenniam ekonomichnoi bezpeky" [Regional industrial policy and technologies of state administration providing economic security]. *Ukrainskyi sotsium: nauka - osvita - vyrobnytstvo*, no. 3 (2012): 58-69.
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy: ofits. sait. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Kondratenko, N. O. "Teoretyko-metodolohichni zasady stratehii resursozberezhennia u rehionalnykh ekonomichnykh systemakh" [Theoretical and methodological principles of resource conservation strategy in regional economic systems]: *dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.00.05*, 2011.
- Kushniretska, O. V., and Demydiuk, O. M. "Teoretychni pidkhody do vyznachennia suti orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia sotsialno-ekonomichnym rozvytkom rehionu" [Theoretical approaches to the definition of the essence of the organizational and economic mechanism for managing the socio-economic development of the region]. *Rehionalna ekonomika*, no. 3 (2010): 63-70.
- Kyzym, M. O. et al. "Kontseptualni zasady zmitsnennia palyvnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky" [Conceptual framework for strengthening the fuel security of the national economy]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2017): 79-88.
- [Legal Act of Ukraine] (2017). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
- Taradai, V. N. "Otsinka rivnia upravlinnia resursamy rozvytku rehionamy Ukrainy" [Assessment of the level of resource management development by regions of Ukraine]. *Zbirnyk nauk prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky part 2*, vol. 2, no. 34 (2013): 69-75.